

Олександр КОВАЛЕНКО Захопити Одесу неможливо, тому перейшли на терор

Військово-політичний оглядач групи «Інформаційний спротив» Олександр Коваленко в інтерв'ю УНІАН (<https://www.unian.ua>) розповів про те, чому РФ останнім часом посилила удари по Одещині, про головні цілі ворога та загрозу для регіону з боку Придністров'я.

— Пане Олександр, із середини грудня 2025 року Росія значно активізувала атаки по Одесі та області. Чому терор посилює саме зараз?

— Подібне відбувалося і раніше. Забули 2022–2023 роки — «зерновий» терор, тривалі комбіновані атаки по Одесі та Одеській області? У тому, що відбувається зараз, нема нічого дивного. Це демонструє, зокрема, що Росія не має достатнього ресурсу для терору такого рівня одночасно всіх регіонів України. Ворог концентрує увагу на окремо взятій області, в даному випадку — на Одещині, і планомірно по ній відпрацьовує.

Одеса уразлива для таких ударів, оскільки межує з Чорним морем, і при цьому тут — одна із найслабших ешелонуваних систем протиповітряної оборони [в Україні]. Користуючись цими особливостями, росіяни із 2022-го системно проводять випробування основних своїх модифікацій «Шахед-136». Тобто Одеса стала для Росії випробувальним полігоном — море дозволяє заходити на берегову лінію максимальній кількості дронів (над морем збивати їх дуже складно. — Прим. УНІАН).

— Ви й раніше заявляли, що ППО Одеси потребує посилення...

— Я дуже розчарований тим, що із 2022 року тут не було зроблено практично нічого, щоби значно підвищити ефективність ППО. Багато моментів просто ігнорувалися. Певною мірою, можна сказати, навіть саботувалися.

Наприклад, ті ж зенітні дрони. Я, знімаюся, є критиком цих засобів ураження, але визнаю: зенітні дрони мають бути складовою ешелонованої протиповітряної оборони. Це не диверваффе (чудо-зброя. — Прим. УНІАН), але вони потрібні. А в Одеській області на рівні командування Повітряних сил півдня, заміну якого було вже аносовано, усі ці роки повністю ігнорувалося питання посилення ППО сучасними системами, в тому числі зенітними дронами... (У грудні 2025-го Президент України Володимир Зеленський заявив, що розглядається питання про заміну командувача

Повітряного командування «Південь». — Прим. УНІАН). Як наслідок, втрачено майже чотири роки для того, щоб перетворити Одесу на бастион, взявши до уваги всі її вразливі місця. І росіяни користуються цим. Сподіватимемося, що зараз ситуація все-таки зміниться...

— Крим апробування нових модифікацій БПЛА, яку це мету переслідує ворог, атакуючи Одеську область?

— Тиск на економіку України, знищення портової інфраструктури, логістики, енергетичних об'єктів, спроба уразити військові об'єкти. Зокрема, ведеться полювання на протикорабельні ракетні комплекси «Нептун», на певні зразки авіації — не лише за винищувачами, а й за легкомоторними літаками «Як-52», які допомагають збивати «шахеда» та є серйозною проблемою для росіян. Ну і, звичайно, це пошук місць, з яких з території Одещини запускають морські дрони в напрямку півострова Крим або Новоросійська: росіяни намагаються знайти ці локації та заваждати ударів, коли отримують ту чи іншу інформацію...

Іншими словами, увага до Одеси та Одеської області у противника є максимально пильною. Причини — і військові, й економічні, і соціальні, і культурні, і технологічні. — Як з 2022 року змінилася тактика росіян щодо Одеси? — З тактикою завдання ударів вони експериментують постійно. Наприклад, нещодавно було імітовано запуск «Калібрів». У результаті наша система ППО на півдні була зосереджена на цілях, які нібито були запущені. Тобто в той момент, коли основним напрямом удару був Ізмаїл, вони нібито запустили «Калібри» і частина нашої ППО чекала на вхід цих ракет у повітряний простір. Деякі з них, начебто, навіть увійшли — були фіксації в районі Скадовська... Проте, мабуть, це були елементи РЕБ, які імітували ракети.

На жаль, противник має можливість масштабувати таку тактику, і зараз, імовірно, була своєрідна «проба пера». Для нас такі маневри можуть стати серйозною проблемою, оскільки увага ППО відволікається на цілі, яких просто не існує. Тобто якщо, наприклад, дрон-приманка («Гербера», «Пародія») фізично є, то у випадку з «калібрами» цілей не було взагалі... Це надзвичайно небезпечний прецедент. — Чого добивається ворог, завдаючи масованих ударів по мостах на Одещині, зокрема в районі села Маяк?

— Вони хочуть від материкової частини України відрізати південно-західну частину області, яка в сенсі логістики дуже вразлива — мости, єдиний шлях, який її зв'язує з Одесою. Скажимо, у Затоці міст після російських атак уже давно не функціональний. А зараз вони почали дотигувати до Маяків і намагаються зруйнувати багаторазовий міст і там.

Поки що у них не виходить. Чому? Тому що мости — складна ціль. Як правило, таку конструкцію можна зруйнувати лише за допомогою «внутрішнього» підриву — потужної вибухівки, встановленої у певних місцях. Дистанційно міст можна хіба що пошкодити, а знищити, зокрема балістикою, КАБами, «шахедами» — напевд чи. Приклад — Антонієвський міст у Херсоні. ЗСУ завдавали йому пошкоджень кілька разів, щоб порушити ворожу логістику, але зруйнувати остаточно не змогли. Він був знищений тільки тоді, коли у 2022 році російські війська втекли з Херсона і самі відірвали вибухівкою кілька прольотів.

— Чому РФ прагне відіізати південний захід Одеської області?

— Це призведе фактично до поділу регіону на лівий та правий берег по Дністровському лиману, що тягне за собою, зокрема, труднощі торговельного сполучення. Ажده значна частина південного заходу Одещини «годується» за рахунок обласного центру — всі товари, включно з дефіцитними, йдуть з Одеси. Плюс удари по енергетичі, як розраховують окупанти, призведе

до того, що проведення ремонтних робіт та обслуговування південно-західної частини регіону значно ускладниться. Тобто ми говоримо, знову ж таки, про спробу економічного, соціального, морально-психологічного терору цивільного населення в умовах повномасштабної війни. Звичайна схема, якої дотримується РФ.

— Припустимо, трапилося найгірше — міст став непридатним для використання. Що буде далі?

— Росіяни прагнуть хаосу. Якщо вони зможуть зруйнувати міст у Маяках, то займуться іншими питаннями. Наприклад, захочуть залишити без світла всю південно-західну частину Одещини. Яскравий приклад — блекаут, який вони влаштували в Арцизі. Уявіть: величезна територія у темряві і нема зв'язку ані з обласним центром, ані з Києвом... Через якийсь час розпочнуться протести, люди ставитимуть запитання: «Чому ми без світла?», «Чому держава про нас не думає?». Не виключаю, що буде викинуто чергову ідею про створення якоїсь «народної республіки Буджак». З'являться якісь дуже «цікаві» діячі, які чотири роки були в «тіні»... До чого я веду? До того, що атаки на південний захід мають край негативні перспективи, яким могла б запобігти, повторюся, нормальна ППО. Але її не створили, і по Одещині вже прилітають КАБІ — російські літаки Су-34, Су-30 не бояться підлітати у Чорному морі на відстані, з яких можуть запускати бомби.

— Через удари по мосту у Маяках вже був колапс на КПП — тисячі людей не могли перетнути державний кордон в обох напрямках, спізналися на літаках тощо. Це також частина операції РФ?

— Будь-яка хаотизація ситуації у країні на будь-якому рівні — соціальному, економічному, по-

літичному — росіянам вигідна. Вони створюють максимально несприятливі умови для нормального функціонування, забезпечення життєдіяльності міста, області. Елементарний приклад — удар «Іскандером» по «Новій пошті» в Одесі навесні 2024 року. Для чого це потрібно? Для того, щоб створити колапс у сфері обслуговування та постачання. Тоді противник виправдовував це тим, що «Нова пошта» буцімто перевозить снаряди, боеприпаси, танки. Російські пабліки написали про якусь «вторинну детонацію»... Звичайно ж, це все повна нісенітниця — не було ні снарядів, ні, відповідно, детонації. Розганяючи «інформаційний фастфуд» про боеприпаси, у Кремлі чудово розуміли, що ударом по «Новій пошті» просто колапсують систему обслуговування...

Аналогічно — регулярні злети носія «кінджалів» МІГ-31. У цей час по всій країні лунала повітряна тривога, все замирало, у Києві зупинилося метро, а це — колосальний удар по економіці, логістиці в окремому місті. Зауважу, зліт винищувача — недешева процедура: лише заправка та обслуговування однієї години польоту — 25–30 тисяч доларів. Але економічні збитки, які зазнала Україна за ці 60 хвилин, набагато більші. Зараз РФ відмовилася від цього методу впливу на нашу економіку з однієї простої причини — велика зношеність МІГ-31...

— Масштаби атаки по порту «Південний» призвели до пошкодження резервуарів з нафтою, яка потрапила до Чорного моря, що призвело до екологічної катастрофи. Як ви вважаєте, чи знали росіяни, що завдають ударів по харчовій продукції?

— Безперечно. Так само як знали, що завдають ударів по свинофермі в Харківській області, у Дніпрі — по складу з медикаментами, в Одесі — по зернових терміналах. Таким чином вони створюють, у тому числі, дефіцит харчів — олії, хліба, м'яса... Скажимо, ферма, яку вони знищили на Харківщині, могла протягом місяця забезпечувати м'ясом увесь Харків...

— Звучать версії, що терор Одеси — це нібито помста за «тіньовий флот» РФ, за який «звалися» ЗСУ... — Нічого подібного. Просто у російських пропагандистів, і, на жаль, у деяких наших спікерів є «хвороба помсти». На війні місти для помсти нема, є лише виконання поставлених завдань. Наприклад, було завдано удару по енергетиці в Одесі, місто занурилося в блекаут. У цей час у напрямку деяких російських НРЗ полетіли «Фламінго». Знищення НРЗ — це помста? Звісно, ні. Це удар по об'єктах, які Росія використовує для забезпечення ведення війни. (Закінчення на 2-й стор.)

— Як ви вважаєте, чи знали росіяни, що завдають ударів по харчовій продукції?

— Безперечно. Так само як знали, що завдають ударів по свинофермі в Харківській області, у Дніпрі — по складу з медикаментами, в Одесі — по зернових терміналах. Таким чином вони створюють, у тому числі, дефіцит харчів — олії, хліба, м'яса... Скажимо, ферма, яку вони знищили на Харківщині, могла протягом місяця забезпечувати м'ясом увесь Харків...

— Звучать версії, що терор Одеси — це нібито помста за «тіньовий флот» РФ, за який «звалися» ЗСУ... — Нічого подібного. Просто у російських пропагандистів, і, на жаль, у деяких наших спікерів є «хвороба помсти». На війні місти для помсти нема, є лише виконання поставлених завдань. Наприклад, було завдано удару по енергетиці в Одесі, місто занурилося в блекаут. У цей час у напрямку деяких російських НРЗ полетіли «Фламінго». Знищення НРЗ — це помста? Звісно, ні. Це удар по об'єктах, які Росія використовує для забезпечення ведення війни. (Закінчення на 2-й стор.)

— Як ви вважаєте, чи знали росіяни, що завдають ударів по харчовій продукції?

— Безперечно. Так само як знали, що завдають ударів по свинофермі в Харківській області, у Дніпрі — по складу з медикаментами, в Одесі — по зернових терміналах. Таким чином вони створюють, у тому числі, дефіцит харчів — олії, хліба, м'яса... Скажимо, ферма, яку вони знищили на Харківщині, могла протягом місяця забезпечувати м'ясом увесь Харків...

— Звучать версії, що терор Одеси — це нібито помста за «тіньовий флот» РФ, за який «звалися» ЗСУ... — Нічого подібного. Просто у російських пропагандистів, і, на жаль, у деяких наших спікерів є «хвороба помсти». На війні місти для помсти нема, є лише виконання поставлених завдань. Наприклад, було завдано удару по енергетиці в Одесі, місто занурилося в блекаут. У цей час у напрямку деяких російських НРЗ полетіли «Фламінго». Знищення НРЗ — це помста? Звісно, ні. Це удар по об'єктах, які Росія використовує для забезпечення ведення війни. (Закінчення на 2-й стор.)

— Як ви вважаєте, чи знали росіяни, що завдають ударів по харчовій продукції?

— Безперечно. Так само як знали, що завдають ударів по свинофермі в Харківській області, у Дніпрі — по складу з медикаментами, в Одесі — по зернових терміналах. Таким чином вони створюють, у тому числі, дефіцит харчів — олії, хліба, м'яса... Скажимо, ферма, яку вони знищили на Харківщині, могла протягом місяця забезпечувати м'ясом увесь Харків...

— Звучать версії, що терор Одеси — це нібито помста за «тіньовий флот» РФ, за який «звалися» ЗСУ... — Нічого подібного. Просто у російських пропагандистів, і, на жаль, у деяких наших спікерів є «хвороба помсти». На війні місти для помсти нема, є лише виконання поставлених завдань. Наприклад, було завдано удару по енергетиці в Одесі, місто занурилося в блекаут. У цей час у напрямку деяких російських НРЗ полетіли «Фламінго». Знищення НРЗ — це помста? Звісно, ні. Це удар по об'єктах, які Росія використовує для забезпечення ведення війни. (Закінчення на 2-й стор.)

— Як ви вважаєте, чи знали росіяни, що завдають ударів по харчовій продукції?

— Безперечно. Так само як знали, що завдають ударів по свинофермі в Харківській області, у Дніпрі — по складу з медикаментами, в Одесі — по зернових терміналах. Таким чином вони створюють, у тому числі, дефіцит харчів — олії, хліба, м'яса... Скажимо, ферма, яку вони знищили на Харківщині, могла протягом місяця забезпечувати м'ясом увесь Харків...

— Звучать версії, що терор Одеси — це нібито помста за «тіньовий флот» РФ, за який «звалися» ЗСУ... — Нічого подібного. Просто у російських пропагандистів, і, на жаль, у деяких наших спікерів є «хвороба помсти». На війні місти для помсти нема, є лише виконання поставлених завдань. Наприклад, було завдано удару по енергетиці в Одесі, місто занурилося в блекаут. У цей час у напрямку деяких російських НРЗ полетіли «Фламінго». Знищення НРЗ — це помста? Звісно, ні. Це удар по об'єктах, які Росія використовує для забезпечення ведення війни. (Закінчення на 2-й стор.)

— Як ви вважаєте, чи знали росіяни, що завдають ударів по харчовій продукції?

— Безперечно. Так само як знали, що завдають ударів по свинофермі в Харківській області, у Дніпрі — по складу з медикаментами, в Одесі — по зернових терміналах. Таким чином вони створюють, у тому числі, дефіцит харчів — олії, хліба, м'яса... Скажимо, ферма, яку вони знищили на Харківщині, могла протягом місяця забезпечувати м'ясом увесь Харків...

— Звучать версії, що терор Одеси — це нібито помста за «тіньовий флот» РФ, за який «звалися» ЗСУ... — Нічого подібного. Просто у російських пропагандистів, і, на жаль, у деяких наших спікерів є «хвороба помсти». На війні місти для помсти нема, є лише виконання поставлених завдань. Наприклад, було завдано удару по енергетиці в Одесі, місто занурилося в блекаут. У цей час у напрямку деяких російських НРЗ полетіли «Фламінго». Знищення НРЗ — це помста? Звісно, ні. Це удар по об'єктах, які Росія використовує для забезпечення ведення війни. (Закінчення на 2-й стор.)

— Як ви вважаєте, чи знали росіяни, що завдають ударів по харчовій продукції?

— Безперечно. Так само як знали, що завдають ударів по свинофермі в Харківській області, у Дніпрі — по складу з медикаментами, в Одесі — по зернових терміналах. Таким чином вони створюють, у тому числі, дефіцит харчів — олії, хліба, м'яса... Скажимо, ферма, яку вони знищили на Харківщині, могла протягом місяця забезпечувати м'ясом увесь Харків...

— Звучать версії, що терор Одеси — це нібито помста за «тіньовий флот» РФ, за який «звалися» ЗСУ... — Нічого подібного. Просто у російських пропагандистів, і, на жаль, у деяких наших спікерів є «хвороба помсти». На війні місти для помсти нема, є лише виконання поставлених завдань. Наприклад, було завдано удару по енергетиці в Одесі, місто занурилося в блекаут. У цей час у напрямку деяких російських НРЗ полетіли «Фламінго». Знищення НРЗ — це помста? Звісно, ні. Це удар по об'єктах, які Росія використовує для забезпечення ведення війни. (Закінчення на 2-й стор.)

— Звучать версії, що терор Одеси — це нібито помста за «тіньовий флот» РФ, за який «звалися» ЗСУ... — Нічого подібного. Просто у російських пропагандистів, і, на жаль, у деяких наших спікерів є «хвороба помсти». На війні місти для помсти нема, є лише виконання поставлених завдань. Наприклад, було завдано удару по енергетиці в Одесі, місто занурилося в блекаут. У цей час у напрямку деяких російських НРЗ полетіли «Фламінго». Знищення НРЗ — це помста? Звісно, ні. Це удар по об'єктах, які Росія використовує для забезпечення ведення війни. (Закінчення на 2-й стор.)

— Звучать версії, що терор Одеси — це нібито помста за «тіньовий флот» РФ, за який «звалися» ЗСУ... — Нічого подібного. Просто у російських пропагандистів, і, на жаль, у деяких наших спікерів є «хвороба помсти». На війні місти для помсти нема, є лише виконання поставлених завдань. Наприклад, було завдано удару по енергетиці в Одесі, місто занурилося в блекаут. У цей час у напрямку деяких російських НРЗ полетіли «Фламінго». Знищення НРЗ — це помста? Звісно, ні. Це удар по об'єктах, які Росія використовує для забезпечення ведення війни. (Закінчення на 2-й стор.)

— Звучать версії, що терор Одеси — це нібито помста за «тіньовий флот» РФ, за який «звалися» ЗСУ... — Нічого подібного. Просто у російських пропагандистів, і, на жаль, у деяких наших спікерів є «хвороба помсти». На війні місти для помсти нема, є лише виконання поставлених завдань. Наприклад, було завдано удару по енергетиці в Одесі, місто занурилося в блекаут. У цей час у напрямку деяких російських НРЗ полетіли «Фламінго». Знищення НРЗ — це помста? Звісно, ні. Це удар по об'єктах, які Росія використовує для забезпечення ведення війни. (Закінчення на 2-й стор.)

— Звучать версії, що терор Одеси — це нібито помста за «тіньовий флот» РФ, за який «звалися» ЗСУ... — Нічого подібного. Просто у російських пропагандистів, і, на жаль, у деяких наших спікерів є «хвороба помсти». На війні місти для помсти нема, є лише виконання поставлених завдань. Наприклад, було завдано удару по енергетиці в Одесі, місто занурилося в блекаут. У цей час у напрямку деяких російських НРЗ полетіли «Фламінго». Знищення НРЗ — це помста? Звісно, ні. Це удар по об'єктах, які Росія використовує для забезпечення ведення війни. (Закінчення на 2-й стор.)

— Звучать версії, що терор Одеси — це нібито помста за «тіньовий флот» РФ, за який «звалися» ЗСУ... — Нічого подібного. Просто у російських пропагандистів, і, на жаль, у деяких наших спікерів є «хвороба помсти». На війні місти для помсти нема, є лише виконання поставлених завдань. Наприклад, було завдано удару по енергетиці в Одесі, місто занурилося в блекаут. У цей час у напрямку деяких російських НРЗ полетіли «Фламінго». Знищення НРЗ — це помста? Звісно, ні. Це удар по об'єктах, які Росія використовує для забезпечення ведення війни. (Закінчення на 2-й стор.)

— Звучать версії, що терор Одеси — це нібито помста за «тіньовий флот» РФ, за який «звалися» ЗСУ... — Нічого подібного. Просто у російських пропагандистів, і, на жаль, у деяких наших спікерів є «хвороба помсти». На війні місти для помсти нема, є лише виконання поставлених завдань. Наприклад, було завдано удару по енергетиці в Одесі, місто занурилося в блекаут. У цей час у напрямку деяких російських НРЗ полетіли «Фламінго». Знищення НРЗ — це помста? Звісно, ні. Це удар по об'єктах, які Росія використовує для забезпечення ведення війни. (Закінчення на 2-й стор.)

Лютує зима, а ще більше — ворог

Морозні, подекуди навіть сніжні, дні й ночі переживає Одещина. Велика територія України потерпає від значних снігопадів і мінусових температур, коли стовпчик термометра опускається нижче 20 градусів.

Але більше, ніж зима, лютує ворог: силпе і силпе на нашу землю безпілотники, крилаті й балістичні ракети.

Ось короткі офіційні повідомлення від обласної влади.

✓ Вночі ворог вкотре атакував житлову та енергетичну інфраструктуру мирної Одещини ударними безпілотниками. На жаль, двоє людей постраждали. Внаслідок атаки пошкоджено об'єкти енергетики та адміністративну будівлю. Один приватний будинок зруйновано, щонайменше п'ять пошкоджено. Атака призвела до знеструмлення декількох населених пунктів та одного з мікрорайонів Одеси.

✓ Ворог не припиняє атаки на цивільну інфраструктуру Одещини. У Білгород-Дністровському районі зафіксовано ураження ударним БПЛА: на території винзаводу пошкоджено дах виробничої будівлі з подальшим загорянням. Інформація про постраждалих наразі не надходила.

✓ В області для допомоги людям працюють понад 630 пунктів несплати, які забезпечені теплом, світлом та зв'язком.

✓ За останній тиждень ворог вже вдруге атакував цивільні судна в акваторії Чорного моря. Цього разу під удар потрапили торговельні судна під іноземними прапорами, які діяли в межах морського коридору.

Перший ударний БПЛА влучив по судну під прапором Панами, яке перебувало у зоні очікування та прямувало до порту Чорноморська для завантаження нафтою. Зафіксовано влучання у надбудову судна, без подальшого загоряння. На жаль, один член екіпажу отримав тяжке поранення та був оперативно евакуйований силами ВМС України до порту Одеса, де йому надано необхідну медичну допомогу.

Другий удар ворог завдав по суковантажу під

прапором Сан-Марино, який здійснював рух на вихід з району очікування. Пожежу оперативно локалізовано. На щастя, ніхто не постраждав.

Ці атаки вкотре підтверджують, що росія свідомо б'є по цивільному судноплавству, грубо порушуючи норми міжнародного гуманітарного права та створюючи загрозу глобальній продовольчій безпеці.

✓ Внаслідок двох хвиль ворожих атак вночі у центральній частині міста пошкоджено житлові будинки та об'єкти соціальної сфери: лікарню, дитячий садок і школу.

Наразі відомо про п'ятьох постраждалих. Їм надається вся необхідна медична допомога. Пошкоджені зазнали 45 квартир у восьми будинках, вибито 245 вікон у квартирах та парадних, пошкоджено 31 балконний блок та вхідні двері...

На жаль, підготувати повноцінну інформацію про те, що відбувається з обстрілами Одещини, як і загалом про суспільно-політичну ситуацію в країні, цього разу ми не мали змоги, бо працювали в умовах дуже кущого графіку подачі електроенергії, як і редакції, так і в квартирах працівників. Сподіваємося на розуміння.

Щодо погоди, з якої починали, то вона ще готує нам випробування: і січневий, й лютевий ночі будуть такі зимовими.

Ковдри, светри, шарпетки — майте під рукою теплі речі і теплі слова для тих, кого любите! І гаряче сльвіце на адресу тих, хто намагається нас занурити у темряву і холод.

Але весна вже не за горами — переможемо!

Ольга СІРА.

То хто ж «понаїхав»?

Ця тема нуртує серед нас навіть не із 2014 року, коли «брати», нагло порушивши всі міжнародні правила і закони, всі свої обіцянки-цяцанки (Біловезькі угоди, Будапештський меморандум та інші договори про «мир, дружбу, непорушність кордонів»), вдерлися на територію Криму, а згодом, як та сарана, полізли на Донеччину і Луганщину. І не з 2022-го, коли вони, приховивши парадні костюмчики, готувалися маршрутувати Хрещатиком...

Перед тим були репресії не таких уже й давніх часів другої половини ХХ століття, була Друга світова, був великий терор кінця 1930-х, був Голодомор 1932–1933 років (як і винищення голодом у 1946–1947 та 1921–1922 роках), були хвилі депортації українців і корінних народів України на землі «неісходимі»... А в домівки за морених голодом, розстріляних, виселених і переміщених українців, кримських татар, греків, казаків, німців і представників інших народів, які не корилися імперській владі (що російській, що радянській), заселяли лояльний люд. Передусім — росіян, а за ними — малоросів (так-так,

з-поміж нас і нині багато тих, хто народжений з дїда-прадіда українцем, але на кремлівську зірку моляться, забувши про рідне коріння, рідну мову і рідну віру).

Отак і живемо серед покручів, котрі не знають, хто вони, але, зашорені радянсько-російською пропагандою, у всьому звинувачують державу, яку визискують, й при цьому повертаються туди, звідки приїхали їхні діди-батьки, а то й вони самі, не хочуть. Бо тут — комфортно, а там... Туди вони поверталися не планують, а прагнуть, щоб і тут «русский дух» смердів.

(Закінчення на 2-й стор.)

Будьмо разом!

Жива розмова з газетою

8 січня у Центральної міської бібліотеці ім. Івана Франка відбулася зустріч редактора газети «Чорноморські новини» Івана Мельника з відвідувачами книгозбірки. Це була жива розмова читачів з газетою, зніційована колективом бібліотеки, за що йому велика подяка від редакції «ЧН».

В останні роки ця бібліотека, втім, як і більшість інших, не має можливості передплатувати навіть місцеву періодику. А попит серед її відвідувачів на друковане слово ніколи не згасав. Тож редакція деяких одеських газет, зокрема й «ЧН», постійно дарують провідним книгозбірням міста свіжі примірники. Завдяки цьому читачі мають змогу знайомитися з оперативною, перевіреною інформацією, аналітичними публікаціями про суспільно-політичне життя Одещини, України і світу.

Іван Мельник розповів дещо з історії «Чорноморських новин». Зокрема про те, що у липні газети сповнились 109 років, і 97 із них вона виходить українською мовою, а це яскраво засвідчує українську ідентичність нашого краю.

Були запитання від читачів, були пропозиції щодо тем для майбутніх публікацій, були взаємні добрі побажання.

Цей відкритий діалог між читачами і редакцією вкотре посвідчив: українці прагнуть читати. На жаль, дороговизна поліграфічної продукції (газет, журналів, книжок) сьогодні робить їх недоступною для багатьох наших співвітчизників. І тут важливу роль можуть (і мають!) відігравати саме бібліотеки, пропонуючи своїм відвідувачам свіжу періодику, новинки різних письменників, публіцистів, науковців.

Але знову впираємося в те, з чого починали: у книгозбірень нині нема коштів на те, щоб забез-

печувати читачів і їхній інтерес. І мова не про мільярди, які знаходяться на всілякі схеми, а про суми, які цілком підійомні для будь-якої громади, щоб у їхніх бібліотеках були нові книжки і свіжі медіа. Грошей, так виглядає, нема тому, що ті, хто ділить фіна-нси, не зацікавлені, щоб їхні виборці читали, а відтак ставили усвідомлені, аргументовані, незручні питання.

Олег СОКІЛ.
НА СВІТЛИНІ: Наталія Кликова, директорка бібліотеки ім. Івана Франка, вручає редакторів «ЧН» Іванові Мельнику комплект останніх номерів альманаху «Дерибасівська — Рішельєвська».

Стратегічна ціль — зупинити експорт

Порти Одещини залишаються єдиними морськими воротами для України. Про особливості тутешньої транспортної інфраструктури та спроби вивести її з ладу «Текстам» (<https://texty.org.ua>) розповів економіко-географ, асоційований дослідник Міжуніверситетської науково-дослідницької лабораторії «Географія міст» (Париж, Франція) Іван САВЧУК.

Логістика через Румунію

— Об'єкти інфраструктури Одещини потерпають від обстрілів від початку повномасштабного вторгнення. Але останнім часом ворог посилив атаки, спрямовуючи на одну ціль десятки дронів і ракет. Чому?

— Це не випадковість. Ворог намагається ізолювати південь Одещини від прямого сполучення з рештою територій України. Річ у тім, що на початку повномасштабного вторгнення, коли порти Великої Одеси опинилися в блокаді, дунайські порти Рені, Ізмаїл та Усть-Дунайськ стали ключовими для українського експорту. Насамперед зерна та олії. Ізмаїл певний час був головним портом країни й перевалював 20,2 млн тонн вантажів на рік.

Коласальне навантаження в перші роки війни взяла на себе дорога державного значення Одеса — Рені (частина європейського маршруту E87 Одеса — Констанца — Ізмір — Анталія, — *Ред.*), яка проходить через Паланку. Й от росіяни намагаються обрізати це сполучення.

— Чим характеризуються нинішні атаки по українській логістиці?

— Вони стали комплексними — обираються різні цілі. Наприклад, був пошкоджений газорозподільний вузол біля Рені, що ускладнює реверсне постачання природного газу з Балкан в Україну. Удар по поромній переправі через Дунай Орліака — Ісакча фактично зупинив автомобільне сполучення з румунською Констанцею — одним із ключових логістичних хабів для західної допомоги Україні.

— Як наслідки матимуть ці удари? — Одна з основних цілей росіян — контейнерні термінали, бо контейнерами доставляють військову техніку й боєприпаси.

Україна втрачає доходи від експорту зерна, руди, олії саме в період найвигідніших цін на них. Наші тор-

говельні партнери в Африці й Азії стурбовані питанням надійності України як постачальника.

Болочий аспект — екологія. Тисячі тонн олії витікають із терміналів у море та лимани, що завдає довготривалої шкоди екосистемам.

Порти Дунаю

— Як технічні обмеження дунайських портів та перспективи їхнього розвитку?

— Дунайські порти — це не єдиний цілісний об'єкт, а група об'єктів із різною специфікою. Скажімо, Усть-Дунайськ (Кілія/Вилкове) — перший приватний порт в Україні, придбаний агрохолдингом із Вінниччини, що спеціалізується на зерні та олії.

До складу Усть-Дунайська також входить акваторія в південній частині Жебріянської бухти Чорного моря, біля гирла Дунаю. Це єдиний вітчизняний діючий морський підхідний канал (7 км), що веде до якірних стоянок. У радянські часи тут базувалися ліхтеровози, здатні перевозити важку техніку (танки, БТР) на баржах. Це робило регіон Нижнього Дунаю стратегічно важливим.

Головна проблема дунайських портів — природні й технічні обмеження для нарощення вантажоперевезень. Також у портах мають місце численні конфлікти між орендарями та власниками. Тому їхнє майбутнє значною мірою залежить від інвестицій ЄС, України, Молдови та Румунії в інфраструктуру прикордоння трьох держав.

Для розвитку потрібно відновити проекти, започатковані за часів міністра транспорту Георгія Кірпи (був на посаді у 2002–2003-у, до того 10 років керував «Укрзалізницею». — *Ред.*): нова залізнична лінія на Ізмаїл, розширення мосту в Затоці, електрифікація наявних ліній у Подунав'ї. Це дасть змогу збільшити залізничні перевезення із 10 млн тонн на рік до 25–30 млн тонн.

Загалом дунайські порти — життєво важлива альтернатива портам Великої Одеси.

Слід додати, що у випадку замороження нинішньої лінії фронту наша країна не матиме цілковитого контролю над гирлом Дніпра. Доступ до портів Миколаївщини й Херсонщини буде можливим, у найкращому разі, після розминування акваторії Дніпро-Бузького лиману.

А ще підірв Каховської дамби унеможливив перевезення Дніпром нижче Запоріжжя: великі судна зможуть заходити туди лише під час весняної повені.

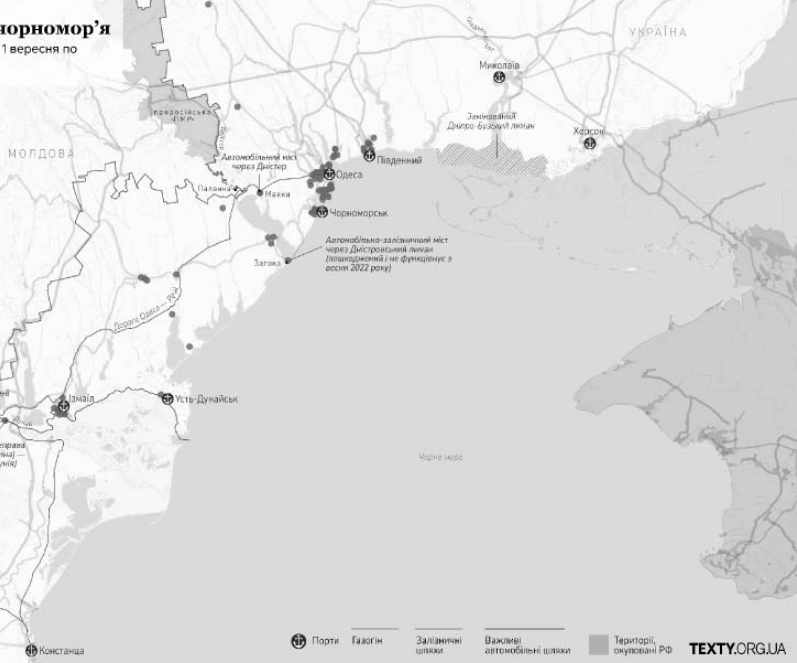
Отже, порти Одещини залишаються фактично єдиними морськими воротами для України.

Транзитний потенціал

— Чи можливо вже зараз інтенсифікувати міжнародні залізничні контейнерні перевезення через Україну?

— Ключова передумова — безпека. Жодна серйозна компанія чи країна не інвестуватиме в транзит територією, де тривають бойові дії. Страхові гіганти, такі як Lloyd's of London, відмовляються покривати военні ризики без державних програм підтримки (в Україні є державні гарантії, але вони діють вибірково, пенедовсім для експорту; повноцінного страхового покриття для транзит-у контейнерних перевезень поки що нема. — *Ред.*).

До 2014 року Китай мав амбітні плани на глибоководний порт у Криму як хаб маршруту «Один пояс, один шлях». Збирався інвестувати до 10 млрд доларів. Навіть перед повномасштабним вторгненням китайські компанії виявляли велику зацікавленість Херсонським портом. Війна поховала ці проекти. Пекін переспря-

мував контейнерні потоки сухоходом до ЄС через Білорусь.

Частку китайських перевезень намагається перехопити Туреччина через «Середній коридор» (Китай — Киргизстан — Узбекистан — Туркменістан/Іран — Туреччина). Але там є суттєві проблеми: гірська місцевість, різні стандарти колії, низькі швидкості.

Якщо говорити реалістично, без миру чи тривалого припинення вогню з гарантіями для транзиту контейнерний потік через Україну не відновиться.

— Туреччина також робить ставку на Стамбульський канал — мега-проект штучного морського 45-кілометрового проходу з Чорного моря в Мармурове в обхід Босфору. Як він вплине на Чорноморський регіон?

— Маючи такий канал, Туреччина може ігнорувати Конвенцію Монте-регіу 1936 року, яка дозволяє вільний прохід через Босфор цивільним суднам й обмежує військовим кораблям. Канал може змінити баланс сил у Чорному морі, наприклад, полегшить прохід кораблям НАТО.

Стамбульський канал — це більше про геополітику, ніж про інфраструктуру. Ми ще не знаємо його технічних характеристик, не знаємо, як великі країни відреагують на його появу. Час покаже.

— Коли ви згадуєте про Георгія Кірпу, складається враження, що проекти розвитку інфраструктури України достатньо, але бракує політико-економічного й насамперед воєнно-політичного рішення. Правильно розуміємо?

— Абсолютно. Саме тоді були сформульовані ідеї, до яких ми постійно повертаємося: швидкісна залізниця, євроколія, портові концесії, розвиток автомобільних і морських коридорів, міжнародне авіаційне сполучення.

Більшість інфраструктурних проєктів в Україні давно продумані й логічно прив'язані до географії держави. Транспортні коридори, залізниця й водні шляхи прокладаються з урахуванням рельєфу, економіки та передусім воєнних потреб.

Приміром, Австро-Угорщина ще 150 років тому збудувала одразу три паралельні лінії сполучення через Українські Карпати для швидкого перекидання військ. Аналогічно Донбас отримав одну з найшвидших залізничних мереж у Європі — до 50 км на 1000 кв. км. Це рівень Бельгії.

Така інфраструктура створює потенціал для транзиту, але він можливий лише за наявності стабільних торговельних відносин із сусідами.

Другий принциповий момент — долучаючись до міжнародних транспортних коридорів, Україна мусить приймати їхні правила гри. Це означає допуск іноземних гравців до управління ключовими вузлами, створення спільних підприємств на залізничні та в портах. Тому що транзит товарів — це не просто інфраструктура, а система відносин.

У транспорті нема військових рішень — це застигла геополітика. Вона завжди відображає географію країни й державну стратегію, зафіксовану в рейках та автошляхах.

Олександр КУРИЛЕНКО, Надя КЕЛЬМ.

— На території півострова створюється дедалі більше майданчиків для пусків дронів-камікадзе та для пусків балістичних ракет, які летять, у тому числі, по Одесі. Думайте, якщо противнику дати перепочинок, поставити «кримське питання» на паузу в рамках якогось «перемір'я» — на три-п'ять місяців чи півроку — росіяни протягом цього часу там «хрестиком вишиватимуть»? Нічого подібного! Вони накопичуватимуть боекомплект, облаштовуватимуть нові пускові лінії тощо. І все це — в умовах абсолютного спокою, без превентивних ударів ЗСУ.

Це може стати серйозним викликом, оскільки Росія не відмовиться від війни проти України. Іншими словами, Крим — серйозна загроза нашій безпеці. І, так як інакше, нам доведеться реалізовувати проекти щодо нейтралізації цієї загрози. Як із Севастополем — там був Чорноморський флот РФ, але його там уже нема, він передислокувався до Новоросійська... У такій же спосіб весь Крим має стати небезпечним для російських військових. Тільки так я бачу майбутнє.

— Тобто ви вважаєте, що якогось мирного врегулювання найближчим часом очікувати не варто? — Я в це абсолютно не вірю. Не бачу жодних ознак того, що можливе якесь мирне врегулювання. Мирний план, який зараз озвучується, це — дипломатичний фарс, імітація дипломатії, спроби задовольнити Бідлі дім... Війна, на жаль, продовжиться. І у 2026 році буде не менше викликів, ніж у 2025-у.

— На вашу думку, що може в цій війні зупинити Москву? — Навіть смерть Путіна її не зупинить. Війна — єдиний засіб вихивання кремлівського диктатора, але це ж стосується й його оточення. Зупинити війну може лише виснаження нинішнього кремлівського режиму. Що таке виснаження? Це доведення Росії до такого етапу деградації, коли вона не зможе ані наступати, ані оборонятися. Тоді розпочнеться процес відкату назад, що є цілком реалістичним.

— Коли ж це станеться? — Щоб виснажити Росію у питанні техніки, наприклад, у танках, бойових броньованих машинах, нам знадобилося приблизно три роки. Росія з країни, у якої була найбільша танкова компонента у світі (вони у цьому поступалися лише США та Китаю), на сьогодні знає катастрофічний дефіцит бронетехніки. Тобто за три роки ми знищили все, що було накопичене за час існування РФ, і те, що їй дісталось у спадок від СРСР. Фактично, це призвело до того, що Москва зараз воює піхотою.

Тепер наш пріоритет — виснаження людського ресурсу противника. Коли це станеться на полі бою, розпочнеться процес деградації та падіння РФ. Паралельно, звичайно, потрібно впливати на її тил, контролювати море, не тільки Чорне, а й Каспійське, Середземне. Іншого шляху нема — будь-яка митроворова дипломатія з Росією не працюватиме.

Лариса КОЗОВА. Ілюстрація УНІАН.

То хто ж «понайхав»?

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Підтвердженням цьому — допис колеги-журналістки із Південного, який вона поширила на своїй фейсбук-сторінці, та кілька відгуків від жителюк міста, які знаються на ситуації з власного досвіду.

Була у мене нещодавно розмова з однією бабунею. Ну як розмова — невеличка суперечка. Виникла вона через «бусифікацію». Бабуля обурювалася, і в цій емоційній розмові, мовляв, ненароком, зауважила, що вона будувала це місто. Приїхала сюди у 1974 році. Звісно, з росії. І чому, мовляв, ми (українці) живемо в цих будинках, а не відмовимось від них? На це я їй відповіла, що вона сюди приїхала не з власної волі, а її привезли як раба. По-друге, за все, що тут збудоване за советський період, заплатили українці й Україна.

А тепер давайте розберемося по суті. Без емоцій.

Моя родина, вся до п'ятого покоління, — жителі Одеської області. Або інакше — Північного Причорномор'я.

Яку ціну заплатила тільки одна моя родина за оце все? На момент приходу советської влади родина мала 10 гектарів землі, коня, корову, овець і велику кількість курей, гусей і тощо. Це все забрали російські окупанти. Плоск винесли зерно, картоплю, кукурудзу — все, що було заготовлене на зиму, і все, що бачили в хаті. А потім сталося найстрашніше: після Голодомору із п'ятьох членів сім'ї вижила лише моя бабуся. Розумієте: четверо людей загинуло від голоду!

А на їхнє місце привезли таких-от російських рабів, які вважають, що вони нам тут щось збудували.

Моя історія не унікальна. Мільйони українських родин у ХХ столітті потрапили у російську м'ясорубку, без права оборонятися.

Усе, що на нашій землі, — наше! Росіяни тут ніколи не було — їх сюди привозили для створення лояльної маси. А перш ніж тх сюди дозвозили — вбивали українців, заселяючи в їхні хати «понаехов». По суті, вони — мародери і вбивці. І неважливо, що заселялися нібито не з власної волі.

В одному та бабуля, можливо, була права. Коли я її запитала, чому вона не поїхала на історичну батьківщину в у 2014 році, відповіла: «Та я і не русская уже. Я тут прожила більшу часть своєї жінні». Але, на жаль, українкою теж не стала. І це добре розуміють російські окупанти. Тому, в разі найгіршого сценарію, її доля теж була б визначеною: або бути розстріляною, або загинути від голоду.

Отож для кожного, хто живе на

цій землі, нема іншого виходу, ніж оборона. Бо, як сказав «класик»: це вже було...

Ольга ГОДОВЕНКО.

А ось коментарі на цей допис землячок пані Ольги.

Коли наш порт ще співпрацював з московитськими т.зв. партнерами по бізнесу, вони дуже дивувалися, коли бачили наш профілакторій, не вірили, що ми самі його побудували, без їхньої допомоги. Це тоді ще не було нашого «Олімпу».

Ім зверхність над українцями прищеплюють ще з пуп'янка. За покоління це стало їхньою ідентичністю. Тепер ця зверхність переросла у відверту ненависть. Ім тяжко переживати будь-які наші успіхи.

Наталя ЧАМЛАЙ.

Пам'ятаю, коли порт відвідували представники «Кузбасасуголь» із Кемерово щодо питань налагодження бізнесу, і диктували свої умови на правах вищості. Дуже засіла в пам'яті фраза одного росіянина: «Єслі не будете работать на наших условиях, ми вам не только бизнес прекроем, но і кісларод...». Це були 1990-ті.

Ті, хто «осів» тут, в Україні, так і не стали українцями — громадянами. Нічого українського не прийняли, слова українського жодного не вивчили! Ще й дітей-онуків виховали відповідно — зневажали все українське. Затамували подих і чекають «своєї».

Тетяна ЛАРИНА.

У нашому місті, як і по всій Україні, багато нащадків наших дідусів і бабусь, розкуркулених москалями! Я — одна із них. Моїх дідуся і бабусю вигнали з хати із восьмию дітками, відібрали все майно і худобу. Відправили за Урал — «куркулі». А насправді це були дуже працьовиті господарі. Повернулися після війни, вже із чотирма дітками, в нікуді, просто додому. Починали все спочатку.

Нічого не змінилося за це майже століття. Приходять, вбивають, руйнують.

А ті росіяни, які тут осіли, вони не люблять Україну. Вони просто живуть тут — день до вечора — зі своєю «величчю».

Раїса СЕВЕРЦЕВА.

До відомо. За даними перепису 2001 року, 65,93 відсотка населення міста складали українці. Росіянами назвалися 29,01 відсотка тодішніх юженців.

Підготувала Ольга СІРА.

До уваги громадськості

Повідомлення про намір отримати дозвіл на викиди

СЕЛЯНСЬКЕ (ФЕРМЕРСЬКЕ) ГОСПОДАРСТВО «ЗЕРНОВОЄ», С(Ф)Г «ЗЕРНОВОЄ», код ЄДРПОУ — 22507455, юридична адреса: 67500, Одеська обл., Одеський район, смт Диротрасл вул. Центральна, 70, тел. +380 (48) 559-12-76, e-mail: zernovoe_1994@ukr.net; фактична адреса: 67540, Одеська обл., Одеський р-н, с. Христо-Ботево, вул. Першотравнева, 3, повідомляє про намір отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.

С(Ф)Г «ЗЕРНОВОЄ» займається вирощуванням та зберіганням зернових культур.

Метою отримання дозволу на викиди є отримання документа дозвільного характеру у сфері охорони атмосферного повітря, який надає право С(Ф)Г «ЗЕРНОВОЄ» експлуатувати обладнання, що є джерелом викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Діяльність підприємства не підлягає оцінці впливу на довкілля та прямо не передбачена вимогами ч. 2 та ч. 3 ст. 3 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля».

Джерелами викидів є: завальна яма ЗАВА, ЗАВ-40 (ГОУ), група бункерів ЗАВА, критий майданчик для зберігання зернових, закритий склад зернових 600 м², закритий склад зернових 150 м², дизель-генератор DELTA JEN 70 kVA.

ЗР, що викидаються в атмосферу (т/рік): речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом — 0,4376; речовини у вигляді суспендованих твердих частинок більше 2,5 мкм і менше 10 мкм — 0,006; речовини у вигляді суспендованих твердих частинок 2,5 мкм та менше — 0,0016; оксиди азоту (у перерахунок на діоксид азоту [NO+NO₂]) — 0,169; азоту (1 оксид [N₂O] — 0,0003; метан — 0,0004; оксид вуглецю — 0,005; вуглецю діоксид — 9,442; діоксид сірки — 0,011.

На підприємстві нема виробництв і технологічного устаткування, на яких повинні впроваджуватися найкращі доступні технології і методи керування.

Аналіз даних інвентаризації джерел викидів свідчить про те, що фактичні викиди забруднюючих речовин менші, ніж нормативні гранично допустимі викиди, заходи щодо скорочення обсягів викидів не плануються.

Встановлені нормативи гранично допустимих викидів дотримуються. Перевищення гранично допустимих концентрацій на межі санітарно-захисної зони відсутні.

Зауваження та пропозиції щодо отримання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами можна надіслати до Одеської обласної державної адміністрації за адресою: м. Одеса, пр. Шевченка, 4, тел./факс (0482) 34-29-71, тел. 718-92-47 або на електронну пошту: genotdel@od.gov.ua. Строк подання зауважень та пропозицій — протягом 30 календарних днів з дня опублікування.

Оголошення

У зв'язку з втратою вважати недійсними свідоцтво про базову середню освіту СК №40732228 і додаток до цього свідоцтва 12 СК №494637, видані 17 червня 2011 року Одеською загальноосвітньою школою №62 І — ІІІ ступенів Одеської міської ради Одеської області на ім'я Гончарук Дмитро Павлович.

У зв'язку із втратою вважати недійсним посвідчення члена сім'ї загиблого (померлого) захисника України, серія А №093721, видане 03 вересня 2024 року управлінням соціального захисту населення в Приморському районі департаменту праці та соціальної політики Одеської міської ради на ім'я Алексеева Людмила Вікторівна.

Вважати недійсними втрачені оригінали: свідоцтва (реєстр. №15-3290) про право власності на житло — кв. 16 по пр. Маршала Жукова, 10-5 у м. Одесі; розпорядження органу приватизації №64187, видані 26 жовтня 1995 року управлінням житлово-комунального господарства виконавцю Одеської міської ради народних депутатів Бухарському Станіславу Івановичу, Бухарській Людмилі Андріївні, Бухарській Олені Станіславівні.

У зв'язку із втратою вважати недійсними оригінали: диплома молодшого спеціаліста, СК №46043588, додатка до диплома, 12 СК №820545, видані 3 березня 2014 року Морехідним коледжем технічного флоту Одеської національної морської академії за спеціальністю «Експлуатація електрообладнання та автоматики суден» на ім'я Євтехов Костянтин Володимирович.

Втрачений атестат про здобуття повної загальної середньої освіти, серія СК №31738365, виданий Ренійською гімназією №2 Ренійської районної ради Одеської області на ім'я Братару Вадим Володимирович, 1990 р. н., вважати недійсним.

У зв'язку з втратою вважати недійсними оригінали: свідоцтва про здобуття базової середньої освіти, СК №54580713, додатка до цього свідоцтва, СЛ №42746, видані 14 червня 2024 року Чорноморським ліцеєм №7 Чорноморської міської ради Одеського району Одеської області на ім'я Половиница Софія Євгенівна.

Захопити Одесу неможливо, тому перейшли на терор

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Ще нюанс. Удари по «тіньовому» флоту РФ почалися наприкінці листопада — на початку грудня. А для того, щоб спланувати системні удари по Одеській області, з поеталним переходом від енергетичного сектора до логістики та іншого, потрібно понад місяць серйозної роботи. Зокрема, треба накопичити боекомплект, скласти маршрути ударів, задати координати, прорахувати, який день і скільки необхідно засобів повітряного нападу...

— На думку наших експертів, захоплення півдня України, зокрема Одеського регіону, — чи не основна мета Путіна. Чи змінилися з 2022 року плани ворога?

— Плани не змінилися, амбіції та сили зменшилися. Він розуміє, що воєнним шляхом Одесу не захопити. На сьогодні не можливі ні сухопутна, ні морська десантні операції, тим більше, висадка повітряного десанту. Як б на Одещині не була «доморощена» ППО, висадка повітряного десанту буде повним фіаско для Росії. Тому Кремль і перейшов винятково на терор.

Але так: Одеса Путіну потрібна. Одеса — це місто, яке фактично контролює весь південний регіон. Це контроль Чорного моря, вихід на Придністров'я, а звідти — на Молдову, загроза для Румунії, Болгарії — прямий контакт із країнами НАТО.

— Раніше ви згадували, що для Путіна Одеса має, зокрема, й культурне значення. Що мали на увазі?

— Одеса не має для Росії жодного прямого культурного значення. Ми говоримо винятково про вплив через культуру, культурні чинники, тобто про пропаганду. Нема сенсу стверджувати, що, мовляв, який тут не було, наприклад, пам'ятника Пушкіну, Москва не намагалася б «підірвати» Одесу... Якщо дотримуватися цієї логіки, то чому Путін прагне захопити інші регіони України? Навіщо йому Полтава, Суми? Що він забув у Чернігівській області у 2022 році?

Пам'ятники та інші «маркери» — просто виправдання агресії та прагнення до окупації. Тут не в культурі річ і не в тому, що Одеса — «російське місто». Все це пропаганда, а не культурна констатація. Це все одно, що говорити: «Торonto — французьке місто», «Чикаго — італійське місто» або «Центр Нью-Йорка — китайське місто», бо там є китайський квартал (сімейство). Повторюся, це пропаганда, яка нав'язувалася століттями. Одеса — самобутнє місто. Воно не може бути російським хоча б з тієї причини, що Одеса — багатонаціональна, у ній відбулось змішання культур, вірувань, традицій.

Але що вдіеш: російська імперія таки господарювала тут досить довго. Потім була радянська влада, яка

встановлювала певні ідеологеми... І серед них, наприклад, той самий поет Олександр Пушкін. Чи потрібен його пам'ятник? На мое переконання, якщо персоналія викликає суперечки на міжнародному, внутрішньому рівні, то вона вже не є позитивною. А міжособисті лише підігріватиметься російськими агентами всередині міста. І це нам зовсім ні до чого, особливо — під час тривалої повномасштабної війни.

— Чи можна припустити, що терор, якого зараз зазнає Одеська область, може бути підготовкою до якоїсь майбутньої операції Кремля щодо захоплення регіону?

— На даному етапі, гадаю, цього нема. Не бачу зараз жодної перспективи захоплення Одеси та Одеської області російськими військами. Навіть якщо уявити найгірші сценарії, Росія такої можливості просто не має, як я вже казав, ні сухопутними шляхами, ні морськими, ні повітряними. Те, що ми зараз спостерігаємо, — це суто терор, мета якого нашкодити економіці, логістиці, спровокувати хаос, дестабілізувати соціальну обстановку...

— Чи існує зараз загроза для України, зокрема Одещини, з боку Придністров'я?

— З одного боку, Придністров'я — зона окупування серйозного потенціалу Сил оборони, які дислокуються на Одещині. Цих сил, розмішених тут для реагування на потенційно можливі експедиції, вистачить не лише для захисту регіону, а й для зачищення всього Придністров'я (чого, зрозуміло, не станеться без відповідного офіційного запиту президентки Молдови Майї Санду).

З іншого боку, якщо Придністров'я нас спровокує, тяжко сказати, якими будуть дії керівництва України... Але у нинішньому своєму стані ПМР не становить нам загрози, підкреслю, у вій

«Не проголошувати, а втілювати»

8 січня в Музеї української книги Бібліотеки Грушевського відкрилася персональна виставка знаного митця, голови Одеської обласної організації НСХУ Анатолія Горбенка. Подія-зустріч стала помітним акцентом культурного життя міста, об'єднавши мистецтво, книгу та живий діалог із сучасним українським художником.

Символічно, що саме ця виставка відкрила перший ювілейний рік Музею української книги. У 2026-у цей простір відзначатиме п'ятіліття свого заснування. Відтак виставковий проєкт Анатолія Горбенка став своєрідною точкою відліку ювілейних подій, підкреслюючи роль музею як важливого простору збереження та осмислення української культурної спадщини.

Утім, у центрі цієї події — насамперед особистість автора, його шлях і художній голос. Анатолій Олександрович Горбенко — одна із ключових постатей сучасного мистецького життя Одеси й країни. Народний художник України, живописець, педагог і громадський діяч, він поєднує творчість із багаторічною відповідальною працею на чолі обласної організації Національної спілки художників України, яку очолює із 2007-го.

Народився він 8 лютого 1944 року в Кіровограді (нині — Кропивницький). Художню освіту здобував в Одеському художньому училищі (тепер — Одеський державний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського (сьогодні — Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського)). Активно працює в мистецтві із 1970-го. Перша персональна виставка відбулася у 1976-у в тодішньому Іллічівську, а зараз Чорноморську, де згодом працював головним художником міста. Саме там формувався професійний і світоглядний досвід митця, який пізніше визначив його творчу й організа-торську діяльність.

Анатолій Горбенко відомий передусім як визначний майстер пейзажу. Особливе місце у його творчості займають ліричні, поетичні зимові мотиви, образи української природи, моря, степу, міст і сіл. Його живопис вирізняється тонким відчуттям кольору, продуманою компози-

цією, вірністю реалістичній традиції, поєднанню з філософічністю та внутрішньою емоційною напругою. У простих мотивах — річках, містках, берегах, старих будівлях чи польових квітах — художник знаходить глибоку красу й сенс, спонукаючи глядача до споглядання та роздумів. Поряд із пейзажами пише натюрморти, портрети колег і жанрові сцени, а його етюдні часто сприймаються як завершені самодостатні твори. Загальною рисою особливості творчої манери митця та емоційний вплив його робіт на глядача, доречно звернутися до авторитетної думки колеги, заслуженого художника України Миколи Вилкуна: «Анатолій Горбенко працює багато і плідно, його живопис — матеріальний та літературний. Олійними фарбами йому вдається передати найтонші стани природи в різні пори року. Довге споглядання його творів дає позитивний ефект — відбувається очищення душі, загострюється почуття краси».

Роботи Анатолія Горбенка експонуються в музеях України, а також у галереях та приватних колекціях різних країн світу. Його персональні та ювілейні виставки — до 70-, 75- та 80-річчя — ставали помітними культурними подіями, що збирали широку аудиторію й засвідчува-

ли масштаб та еволюцію творчого шляху митця. Серед знакових проєктів — масштабна експозиція «Подих моря у співах степу», яка представила понад 150 творів і показала автора як послідовного представника одеської плеренної школи національного ривня.

Важливою складовою діяльності Анатолія Горбенка є його лідерська місія на чолі худо-

жньої спільноти. Під його провідом Одеська обласна організація НСХУ, що об'єднує понад 300 митців, зберігає традиції, підтримує молодь, реалізує виставки, пленери, міжнародні та благодійні проєкти. Він ініціював і підтримує відновлення всеукраїнських симпозіумів зі

скульптури в камені та міжнародних виставок акварелі, зокрема біенале «Море акварелі», виставки до Дня художника, тематичні експозиції, нестандартні проєкти на перетині образотворчого мистецтва й поезії.

Значне місце у його громад-янській позиції займає благодійна та волонтерська діяльність. За його ініціативи відбувалися акції на підтримку Збройних сил України, зокрема «Мистецька сотня — ЗСУ», виставки воєнного часу та проєкти культурного спротиву, що довели: мистецтво може бути дже-релом надії, єдності й реальної допомоги суспільству.

Анатолій Олександрович неодноразово брав участь у престижних виставках в Україні та за кордоном, входив до складу журі мистецьких конкурсів, був відзначений численними нагородами й преміями, серед яких — медаль НСХУ «Лауреат премії імені Тетяни Яблонської», обласна премія образотворчого мистецтва імені Михайла Божія, муніципальна премія «Культур-на столиця», обласна премія у сфері образотворчого мистецтва та мистецтвознавства імені Олександра Осмьоркіна, відзнаки міжнародних і всеукраїнських виставок, а також звання «Почесний громадянин міста Іллічівськ». У 2023 році він став лауреатом конкурсу пам'яті Б.Ф. Дерев'янка «Люди справи». Його авторитет як художника й лідера підтверджений і

«Пронизаний внутрішнім світлом і любов'ю» тонкі та поетичні полотна А. Горбенка привертають увагу невідомою ширістю та широтою почуттів, викликають щирий інтерес і захоплення публіки. А. Горбенко — це душевна людська доброта, працездатність, скромність і закоханість у живопис. Він наділений тонким відчуттям кольору, тону та композиції. Це гордість одеського колективу художників».

Девіз Анатолія Горбенка — «Не проголошувати, а втілювати, у кожному творі бути правдивим і людиноцентричним» — точно відображає і його мистецтво, і життєву позицію. Його діяльність стала важливим чинником консолідації творчої спільноти Одеси та утвердження мистецтва як духовної опори суспільства в непрості історичні часи.

Стараннями бібліотекарів Музею української книги виставковий простір доповнено добіркою книжкових і періодичних видань, у яких простежується ретроспективний шлях митця — майже від перших творчих кроків до сьогодення визнання. На поховлених сторінках старих газет і журналів оживають моменти з творчої біографії Анатолія Олександровича: участь у зустрічах, дискусіях і подіях, що формували його художній світ. Старі фотографії з газетних шпальт, зафіксувавши живу історію часу й мистецтва, дозволяють побачити художника у

«Я хочу повернутися туди, Де кольорові мрії на світанку...»

«Поезія живе зі мною з дитинства, ще з першого віршика про зайчика, написаного у сім років. Але саме повномасштабне вторгнення дало мені поштовх до активної творчості. Моя поезія різноманітна — від пронизливої воєнної та патріотичної до інтимної лірики. А ще люблю оспівувати природу, порушувати соціальні теми, з гумором писати на злобу дня», — так про себе розповіла у листі до редакції наша землячка Людмила Подмогилина, з якою ми познайомилися на вечір пам'яті Галини Могильницької «Вартові Української церкви».

Народилася пані Людмила 1982 року на Одещині. Нинішнім своїм домом і джерелом натхнення називає малесеньке село Ярославку, що у Білгород-Дністровському районі. «Понад двадцять років працюю вчителькою музики та мистецтва у Ярославському ліцеї. Найбільшою цінністю мого життя є троє синів. Намагаємось виховувати їх на власному прикладі разом із чоловіком, який з

перших днів війни 2022-го став на захист нашої держави», — додає вона. Твори поетеси друкувалися у літературних альманахах «Політ моїх думок» (2020), «Стихія» (2023) та «За крок до зими» (2025). Людмила Подмогилина є співавторкою третього альбому Володимира Реброва «Війна очима українського художника: народжені статті легендами», де вміщено п'ять її віршів. У 2025-у пані Людмила здобула гран-прі II міжнародного конкурсу-фестивалю «Мистецькі промені України» у номінації «Літературний жанр (поезія)». «Для мене поезія — це думки, які рясотяться у моїй голові. Моїм творчим орієнтиром завжди був і є Тарас Шевченко. Дякую Господу, що мою ДНК він вирішив оселити на малесенькому, але такому благодатному шматочку Всесвіту. Обоюмою кожному грудочку української землі. Я — українка! І я цим пишаюся!».

Людмила ПОДМОГИЛИНА

Крізь екрани

Його очі душі торкалися, А вона лоскотала віями. Його мрії у сні складалися, А вона знов жива надіями.

Його подих м'якеньким віялом їй на шкіру лягав метеликом, А вона свої сльози сіяла На дивани, прикрившись пледиком.

Вона відстань гортала чатами, Він чекав лиш дзвінків між тишами. Їх реальність живе за ґратами, А рингтони їх заколишують.

Мимоволі пікселі танули, Коли разом екрану торкалися. Свої сили збирали в гранули, І цим сьайвом вони кохалися.

Кілометри зміняться кроками, І знешкодять відстань обіймами. Вони щирі своїми пороками, Їх кохання гартується війнами.

Я піднімаю погляд свій до неба

Я піднімаю погляд свій до неба. Сьогодні все палає у вогні. Скажи ж ти, враже, а яка потреба Палити ВОЛЮ на святій землі?

Ти думаєш, що забереш СВОБОДУ? Закидаєш ракетами ЛЮБОВ? Не знаєш мудрості мого народу І сили материнських молитов.

Гадаєш, що сирени нас злякають? «Шахедів» гуркіт жажене в підвал? Нащадки козаків страху не мають — І лезом вже виблискують кинджал.

А знаєш, враже, в нас багато зброї. Я шаста в пісню заплету крилату. Молитвою боронять нас ГЕРОІ І тиснуть з честю на стрімкий курок.

Не подолаєш, враже, Україну!

Своїм крилом нас ЯНГОЛ захистить. І кожен стане на свою стежину, І землю рідну серцем воскресить. Моїм соколам Вони — мого натхнення і бажання, Мій спокій і мого переживання. Я дякую Всевишньому за силу, Яку він дав, поки я їх носила. Подвійний стукіт тричі був під серцем, Три пари оченят — наче озерця. Таких тендітних, різних і маленьких Я прикладала до грудей легенько. Мої соколики! Мої синочки! Три ниточки мого життя-клубочка. Я вив'яжу любов'ю їм дорогу, На себе заберу усі тривоги. Я шаста в пісню заплету крилату. Молитвою встелю їм шлях до хати. Я подарую колос сили й волі, Покажу шлях свободи в чистім полі. Ми згодом зберемося у садочку, В моїх синів будуть сини і дочки. І рушником зав'яжеться родина І буде жити вічно Україна!

Я дуже зла на цю війну

Я дуже зла на цю війну. Вона краде мої бажання. Ви не чекали на знання? Та я тихесенько тону.

Я сплю вночі тепер сама, Подушку міцно обіймаю. Усе закінчиться, я знаю, Та час утрачено. Нема.

Я обіймалась вже давно, Не відчуваю дотик тіла. Розлуки точно не хотіла, А навкруги — німе кіно.

Я зможу, вірний шлях знайду, Тож у кулак стискаю пальці, У самоті п'ю каву вранці І знову далі жити йду.

Я дуже зла на цю війну... * * *

І буде Перемога! Точно буде! І всюди промінь сонця оживе. Усміхнені, щасливі будуть люди І дзеркало не буде вже криве.

Розквітнуть квіти, зацвіте калина, Колоссям золотитимуть поля. Зелено-пишна буде Україна, Від чорноти очиститься земля.

І будуть парами гуляти молодята, І хлопцень дівчину цютливо обійме. З малям на плечах гордо йтиме тато, А мама донечці грайливо підморгне.

Всі потяги повернуться додому, Авіаєристан стануть на хмарки І гучно буде всім лише від грому, Який з веселою сплететься залюбки.

«Відкривати щось нове у вже знайомому»

Персональна виставка народного художника України Анатолія Горбенка стала справжнім ретроспективним поглядом на творчий шлях митця.

Представлені картини охоплюють майже чотири десятиліття: від робіт 1988 року до зовсім свіжих творів 2025-го. Глядачі мають змогу побачити ліричні зимові мотиви, український степ, море та затиски кучок Седнева, Одеси й Чорноморська. Художник приділяє багато уваги українському селу. На полотні «Сільське містечко» (2018) показано стару дерев'я-

ну архітектуру, передану густими, фактурними мазками. Інший пейзаж — «Сонце сідає» (2019), де сніг на дахах хатинок буквально освітлюється від вечірнього проміння, — навіє теплі спогади про спокійні часи. Але експозиція різко змінює тональність, коли переходимо до творів останніх років. Картина з морським узбережжям, де замість відпочивальників бачи-

мо балансує каміні поруч із протитанковими «іжаками», стає метафорою нашої дійсності. Центральною частиною виставки є робота-присвята українським воїнам. На великому полотні зображено церковний свічник, оточений шевронами й назвами підрозділів 112-ї окремої бригади ТРО та роти ударних безпілотних авіаційних комплексів «Вершники». Написи-присвяги загинилим героям перетворюють картину з художньою об'єкта на своєрідний літопис війни — закарбовану для нащадків пам'ять про боротьбу за незалежність.

Сам митець не приховує, що сьогодні його головним натхненням є наші захисники: «Коли бачиш, що роблять для нас Збройні сили України, це надихає. Вони змушують іти в майстерню й працювати, передаючи настрої того жакіття, яке переживає наша держава. Це наш обов'язок — працювати. Кожна експозиція — це можливість заспокоїти людину, надати їй правдивий настрій та впевненість у тому, що, попри війну, ми продовжуємо свою справу».

Анатолій Горбенко творить заради спільної перемоги, що підкреслюється і благодійною метою заходу: під час виставки організовано збір коштів

на потреби 112-ї окремої бригади ТРО.

Відкриття перетворилося на теплу зустріч однодумців. Привітати колегу прийшли члени НСХУ, друзі та численні поціновувачі мистецтва. Заслу-

жені художники України Світлана Крижевська підкреслили унікальну працездатність Анатолія Олександровича: «Здається, ну все, він уже виставив усе, що можливо: там — 300 етюдів, там — 400 полотен. А, виявляється, може бути ще. Як він справляється при всіх громадських навантаженнях? Скільки у нього годин у добі? Певно, що не 24. У нього надзвичайне відчуття кольористики. Він зумів відчуття «духу місця» через живопис та колір. Відкривати щось нове у вже знайомому — це майстерність найвищого рівня».

Атмосферу свята доповнив

виступ учасників гурту «Sunrise». Ксенія Стеценко, Яромир Фундук'ян і Вероніка Зеленська виконали кілька пісень як творчий подарунок художнику.

Анастасія ТІТАРЧУК.

Осередки «русміра»

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Але зміни зовнішні, косметичні не спричинили внутрішніх. Адже вас усе одно спитав, у якій церкві хрестився. Навіть хитріше: у якому році. Якщо після 1992-го (рік створення Київського патріархату) і не в МП або після 2018-го (рік Об'єднавчого собору) і в ПЦУ, ви той самий «розкольник» (якщо греко-католик — значить «іновіреш»).

У хвості минулого року правоохоронці навідалися до лаври з обшуком, підозра стосувалася ч. 5 ст. 190 Кримінального кодексу України (шахрайство, вчинене в особливо великих розмірах або організовану групу). У лаврі дали зрозуміти, що «православні» так легко не здаються: сигнали семінаристів і блаженних вірників, які створювали правоохоронцям відповідне тло.

Про наслідки обшуків і розслідувань наразі невідомо.

Митрополит — громадянин Росії під вартою

Наприкінці листопада 2025 року настоятеля Святогірської лаври (Донецька область) митрополита Арсенія (Яковенка) випустили із СІЗО під заставу в понад півтора мільйона (!) гривень. Потрапив він туди ще навесні 2024-го — після обшуків СБУ в лаврі. Причина — митрополит Арсеній здав окупантам розташування блокпостів Сил оборони в Краматорському районі на Донеччині. Він відкрито говорив про це на проповідях (зокрема у вересні 2023-го): хто з українських оборонців де стоїть на території Святогірської громади, яка кількість тощо. Звісно, все це належно зафіксовано. Але на волі митрополит гуляв недовго — того самого дня СБУ видала йому нову підозру, Арсеній знову опинився за ґратами. Захисники регулярно пишуть петиції з вимогою звільнити одіозного Яковенка, який

«має слабе здоров'я», і звинувачують владу в намірі насильно обміняти його на українських полонених. Підстави є: це в грудні 2022-го президент Зеленський позбавив Арсенія та ще 12 топ-кліриків МП українського громадянства на підставі того, що всі вони мають російські паспорти.

Проросійські погляди Арсенія відомі — він їх ніколи не приховував. У 2018-у публічно заявляв, що війну почала не Росія, а Україна, і взагалі це «громадянський конфлікт». У 2020-у проводив у лаврі «Форум миру» за підтримки кума Путіна Віктора Медведчука. А в 2014-у там навіть перебували бойовики Ігоря Гірка (сам він казав, що його особиста охорона складалася виключно з ченців обители) і накопичували зброю.

Але коли з 2022-го в лавру почало прилітати, місцеві дивувалися: «за що, Господи?». Справді. Наймасованіший обстріл стався на початку 2024-

го: тоді значних ушкоджень зазнала ледь не половина всіх будівель, також було зруйновано міст через Сіверський Донець, що вів до обителі.

Коли настоятельська своя у Москві

Одна із найактивніших захисниць святогірського Арсенія — ігумення Серафима (Шевчик). Останні 30 років — настоятелька Свято-Архангело-Михайлівського жіночого монастиря, що в Одесі.

Дуже активна матінка, свого часу навіть депутата Одеської міськради від Партії регіонів, часто виступає в ЗМІ з коментарями на різноманітні теми (не обов'язково богословські). Під впливом обставин її висловлювання кардинально змінюються. Нині вона засуджує окупантів, заявляє, що «ми готові, як один, стати проти страшного агресора і захистити свою Батьківщину». Але заява 21 лютого 2014 року — про так звану громадянську війну в Україні — не забута.

Усього за кілька місяців до повномасштабного вторгнення ігумення розповідала російським

ЗМІ, як шкодує, що не може відвідувати Росію, зокрема монастирі РПЦ, не може вклонитися «блаженній Матронушці Московській», і стверджувала, що в них з Росією «духовний, позаземний зв'язок».

Раніше вона була частою гостею в Москві. Зокрема, постійно організовувала поїздки дітей на зустріч з патріархом Кирилом.

Певна річ, наш перелік неповний. Ми вказали лише на очевидні осередки «русского міра», які є монастирями на території України. До слова, можна згадати київську Феофанію, де в жіночому монастирі (!) має резиденцію громадянин Росії, за сумісництвом керівник «української» церкви митрополит Онуфрій.

Або й головну святиню — Києво-Печерську лавру, на території якої досі проживають монахи МП. Так, уже нечисельні, але покі тривають суди, виселити їх звідти примусово неможливо. А вони причаїлися й чекають приходу «русского міра». Як і сотні, тисячі їхніх братів і сестер по вірі за мурами великих обителей на території України.

Лєся ФЕДІВ. Со́ня КОШКІНА.

Радіти, боротись сміятись і жить, І мріяти ніч до світанку! Мій вірний народе, хоч серце болить — Життя віддамо до останку!

Радість і сум — всюди разом, завжди. Вони нас гартують завзято. Дівчатам команда: «Молися і жди!», А хлопцям: «Лупаш їх з гарматами!».

Мамин оберіг

Посадила мама доноу У куточок, край вікна, Взяла голку у долоні І шматочок полотна. Вправно нитку заселила І поставила стібок — На тканині вишивала Жовтий, стиглий колосок. Цвіт калини вишивала, Неба чистого блакить. Рідну доноу наувчала У любові й вірі жить. Вишивала ліс і гори, Ставила стібки як слід. — Лети, доне, в світ широкий І не стримуй свій політ! Пам'ятай своє коріння, Пам'ятай нитки зберігай. Свій наступні покоління, Мрію твою вишивай!

Міру тобі, Україно! (Акрівірш)

Мрію я побачити у хмарі Ірйй світлий, чистий журавлів, Ранок їй вечір, що живуть у парі, У полях багато колосків. Танцювати мрію під дощами, Обіймати вітер нальоту, Більше не вмиватися сльозами І відчутти мир, а не війну. У казкових снах мрію літати, Квіти дарувати на свята, Рій і гул ракет не відчувати, А солдатам — ворогів здолати... Їх дорога дуже непростата. Нас єднає всіх велика мрія: Обняв мир, живе надія! * * *

Я хочу повернутися туди, Де кольорові мрії на світанку, Де цілі всі будинки і мости, Де разом п'ємо кави філіжанку.

Я хочу цілуватись досхочу І міцно чоловіка обіймати. Натомість просто тихо бурмочу: — Коли ці пута зможем розірвати?

І знову відгосзв'язок: «Привіт! Я скучила, чи скоро будеш вдома? У меншого синочка знов бронхит, А завтра в старшого — захист диплома».

Життя ми проживаєм кожен день, Але я вірю: буде Перемога! На ворога націлена мисень — Розчиститься від нечисті дорога.

І будуть разом тато, мама, син, І кольоровим знову буде ранок, І відчуття усі шляхи в один, І переможним буде наш світанок!

Інструмент безпеки, а не джерело тривоги

Інструкція для медичного застосування лікарського засобу як дзеркало наших страхів

Таблетки та інші лікарські засоби вже давно стали невід’ємною частиною життя сучасної людини. Вони символізують не лише медичну допомогу, а й надію на одужання, полегшення симптомів та повернення до звичного ритму життя. Для багатьох прийом пігулки асоціюється з контролем над власним здоров’ям й упевненістю, що навіть серйозна хвороба буде подолана.

Відкривши упаковку ліків, ми перш за все натрапляємо не на таблетку, а на аркуш паперу, складений у кілька разів. Це — інструкція або листок-вкладка, де надруковано інформація про препарат та його застосування. Вона є універсальним документом для пацієнта, робочим інструментом для фахівців і відповіддю юридичним вимогам. Тому в одному тексті є зрозумілі поради («як приймати», «коли звернутися до лікаря») і розділи, які без спеціальної підготовки майже неможливо зрозуміти. Пацієнт не зобов’язаний осягати фармакокінетичні показники, аналізувати біодоступність чи період напіввиведення, робити висновки з механізму дії. Нерозуміння цих розділів не означає недостатню обізнаність і не ставить під загрозу лікування.

Знайомство з інструкцією для когось — формальність, для когось — джерело тривоги, а для деякого — навіть причина відмовитися від лікування. Перелік побічних ефектів, застереження й протипоказання іноді справляють сильніше враження, ніж сама хвороба.

Знайомство може як допомогти лікуванню, так і стати додатковим психологічним тягарем. У медицині давно відомо, що страх й очікування шкоди здатні посилювати неприємні відчуття, а іноді навіть створювати їх там, де об’єктивної загрози нема. Саме тому важливо навчитися читати інструкції до ліків без паніки і з розумінням, критичністю та довірою до лікаря.

Ця розповідь про те, як інформація може лікувати, а може шкодити, і чому спокійне, зважене ставлення до листка-вкладки є частиною відповідального та безпечного лікування.

Читаючи інструкцію, людина нерідко залишається з текстом наодинці, без пояснень, без контексту і без усвідомлення того, як саме ця інформація стосується її особисто. Медичні терміни, перелік можливих ускладнень і сухий офіційний стиль не враховують емоційного ста-

сом сам стає фактором ризику. Не через зміст, а через спосіб сприйняття. Людина починає уважно «прислухатися» до кожного сигналу тіла, інтерпретує нормальні відчуття як симптоми побічної дії, а інколи й самовільно змінювати дозування або припиняти лікування.

Щоб цього не сталося, важливо пам’ятати, що інструкція — це тільки одна з ланок у ланцюгу лікування. Вона не замінює лікаря, не враховує індивідуальних особливостей і не дає відповіді на запитання «Чи буде те саме зі мною?». Її правильне читання вимагає певної внутрішньої стратегії. Тож нижче йтиметься про те, чому наш мозок так чутливо реагує на слова про ризики, як формується страх перед побічними ефектами і як необхідно читати інструкції до ліків, аби вони сприяли одужанню, а не завдавали йому.

Користь, заради якої призначають ліки. Коли лікар виписує препарат, то керується не переліком можливих побічних реакцій, а насамперед очікуваною користю. Ліки призначаються для того, щоб полегшити симптоми, зупинити розвиток хвороби, запобігти ускладненням або повернути людину звичну якість життя. Іншими словами, мова про реальну, доведену позитивну дію, яку препарат уже продемонстрував у великій кількості пацієнтів.

Важливо розуміти, що ефективність ліків підтверджується

багаторівневими дослідженнями, у яких беруть участь тисячі людей. Саме результати цих досліджень стають підставою для їх застосування в повсякденній медичній практиці. Тобто користь препарату — не припущення і не обіцянка, а статистично підтверджений результат. Для конкретного пацієнта ця користь завжди індивідуальна, тому лікар враховує вік, діагноз, супутні захворювання, вже прийняті ліки та загальний стан організму. Саме тому один і той же препарат може бути доцільним для одного пацієнта і небажаним для іншого. У цьому сенсі призначення ліків повинно бути зваженим рішенням, а не механічним дотриманням інструкції.

Читаючи листок-вкладку, пацієнт часто починає знайомство з препаратом із розділу про побічні реакції, мінаючи інформацію про показання та очікуваний результат лікування. Однак для внутрішньої рівноваги важливо спершу відповісти на просте запитання: для чого саме мені призначили ці ліки і яку користь вони мають дати? Саме з цього починається раціональне і спокійне ставлення до лікування.

Ризики, про які важливо знати, але не перебільшувати. Жоден лікарський засіб не є абсолютно безпечним, і це чесно визнає сучасна медицина. Ризики є невід’ємною частиною будь-якого лікування, і саме тому вони докладно описуються в інструкції. Проте варто пам’ятати, що перелік можливих небажаних реакцій — не сценарій подій, а перелік імовірностей, де описуються всі зафіксовані реакції, навіть ті, що траплялися в одиничних випадках або за особливих умов. Закон і медицина етика вимагають повноти інформації, тому інструкція не робить відмінності між дуже рідкісними і більш поширеними проявами, а просто називає їх.

Проблема безпеки тоді, коли пацієнт сприймає цей перелік як список того, що обов’язково з ним станеться. А відтак такі природні реакції організму як втома, легке запаморочення, зміни настрою, можуть сприйматися як ознаки шкоди від препарату. З’являється тривога, недовіра до лікування і бажання самостійно припинити приймання ліків. Ризик зростає і тоді, коли пацієнт змінює дозування або режим приймання без консультації з лікарем, орієнтуючись винятково на прочитане в інструкції. Така поведінка іноді завдає більше шкоди, ніж сам препарат.

Тому правильне ставлення до ризиків полягає не в ігноруванні інформації, а в її розумному осмисленні. Інструкція має бути джерелом орієнтирів і сигналів

для звернення до лікаря, а не підставою для страху. Лише за такої умови вона виконує свою справжню роль та допомагає лікуванню, а не завдає йому.

Як читати інструкцію до ліків без шкоди для себе. Інструкція до лікарського засобу вимагає не швидкого перегляду і не надмірної зосередженості на кожному слові, а певного порядку читання. Насамперед варто починати не з розділу про побічні дії, а з інформації про показання та спосіб застосування. Саме ці частини пояснюють, для чого призначений препарат і як він має діяти у конкретній ситуації. Далі важливо звернути увагу на дозування та режим прийому. Саме порушення цих рекомендацій найчастіше стає причиною небажаних наслідків. Якщо інструкція здається складною або суперечливою, не слід намагатися самостійно «приспосувати» її під себе — для цього існує лікар або фармацевт.

Читаючи розділ про побічні реакції, слід пам’ятати, що він не описує ваш особистий досвід наперед, а звертати увагу на формулювання, які вказують на частоту їх виникнення, а також на застереження про умови, за яких ці реакції можуть з’явитися. Це допомагає відокремити справді важливу інформацію від того, що має суто довідковий характер.

Не менш важливо знати, у яких випадках слід звернутися до лікаря негайно. Саме цей розділ інструкції виконує захисну функцію і заслуговує на уважену, але спокійне прочитання. Йдеться не про пошук небезпек, а про готовність діяти правильно, якщо виникне потреба. Наявність, варто пам’ятати, що інструкція є текстом загального призначення, вона не враховує всіх індивідуальних особливостей і не може замінити живу розмову з лікарем. Найкраща стратегія — читати її як доповнення до медичної консультації, а не як самостійне керівництво до дій. Саме такий підхід дозволяє отримати з інструкції користь, не посилюючи тривогу, і зробити лікування більш усвідомленим та безпечним.

Отже, інструкція до ліків — це не перелік загроз і не вирок для пацієнта, а довідковий документ, який допомагає зробити лікування безпечнішим, якщо читати його спокійно й осмислено. Користь препарату завжди є причиною його призначення, а ризики є умовами, за яких слід бути уважним, а не наляканим. Найбільшу шкоду лікуванню завдає не сам листок-вкладиш, а страх, що виникає через його неправильне сприйняття. Довіра до лікаря, розуміння мети терапії та вміння відрізнити можливе від імовірного допомагають уникнути зайвої тривоги.

Читати інструкцію варто не для того, щоб шукати в ній небезпеку, а щоб знати, як допомогти лікам виконати свою роботу. Саме тоді інформація стає союзником лікування, а не його прихованим ризиком.

Микола ГОЛОВЕНКО, доктор біологічних наук, професор, академік НАН України, завідуюч відділу біомедицини Фізико-хімічного інституту НАН України.

Транспорт

Маршрути, які дублюють схеми руху міського електричного транспорту і є безоплатними для населення

№ з/п	Напрямок руху	Назва маршруту	Довжина оборотного рейсу	Інтервал руху, протягом доби			Кільк. ТЗ
				6-10 год.	10-16 год.	16-20 год.	
Тролейбусні маршрути							
1	С1	Залізничний вокзал - вул. 28 Бригади	36,0 км.	10-15 хв.	40 хв.	10-15 хв.	10
2	С3	вул. Святослава Ріттера - вул. Дігтярна	24,8 км.	60 хв.	60 хв.	60 хв.	2
3	С4	вул. Тираспольська шосе (Два Стояни) - вул. Дігтярна	27,9 км.	60 хв.	60 хв.	60 хв.	2
Тролейбусні маршрути							
4	№ 9	вул. Інглезі - вул. Ринельська	21,6 км.	10-15 хв.	30-60 хв.	10-15 хв.	8
5	№ 8	Залізничний вокзал - Суперфосфатний завод	16,5 км.	40 хв.	40-60 хв.	40 хв.	2
6	№ 3	Застава 1 - парк ім. Шевченка	18,1 км.	40 хв.	40-60 хв.	40 хв.	2
7	№ 7	вул. Архитекторська - Залізничний вокзал	30,6 км.	10-12 хв.	30-60 хв.	10-12 хв.	
Тролейбусні маршрути							
8	№ 7, №26	вул. Архитекторська - пл. Старосінина	22,4 км.	10-12 хв.	30-40 хв.	10-12 хв.	8
9	№ 17	Кулікове поле - 14 ст. В. Фонтану	18,5 км.	10-15 хв.	20-25 хв.	10-15 хв.	5
10	№ 27	просп. Свободи - вул. Архитекторська	13,1 км.	120 хв.	120 хв.	120 хв.	1
11	№ 5	Аркадія - Залізничний вокзал	13 км.	30 хв.	60 хв.	30 хв.	2

Зверніть увагу: із 12 січня запроваджена робота інформаційного центру, який надаватиме інформацію щодо роботи соціальних маршрутів, зокрема схем та графіків руху, часу роботи автобусів, приймайте скарги і пропозиції. Диспетчери інформаційного центру працюватимуть з понеділка по п’ятницю з 08.00 до 20.00.

Телефони: 048 7 886 886, 048 717 54 54, 094 921 98 86.

Думки і висловлювання авторів публікацій у «Чорноморських новинах» можуть не збігатися з точкою зору редакції.

Матеріали з позначкою **Т** та під рубрикою «Трибуна» публікуються на комерційних засадах.

Відповідальність за достовірність реклами несе рекламодавець.

Читайте нас в Інтернеті: www.chornomorka.com
e-mail: chornomorski_novyny@ukr.net

Загніздилися кучеряві пелікани

Завдяки ревайлдинг-проекту Pelican Way of LIFE, який втілювався впродовж останніх шести років, у водно-болотних екосистемах Європи дедалі частіше почали з’являтися кучеряві пелікани.

Ці величні й миролюбні птахи є справжніми індикаторами здорових екосистем. Коли вони починають успішно гніздитися й розширювати

свої популяції, це означає, що озера, дельти та болота, від яких вони залежать, також відновлюються.

Основні результати роботи проекту: створено дві нові гніздові колонії (у 2025 році зафіксовано понад 100 гнізд), запроваджено сім патрульних програм для зменшення турбування птахів у місцях гніздування, оскільки понад 300 молодих пеліканів та 24 особи очолено GPS-трекерами.

До ініціативи були залучені 27 територій мережі Natura-2000 у Румунії, Болгарії та Греції, а також дві ділянки в Україні.

Успіх став можливим завдяки фінансовій підтримці програм LIFE Programme та Arcadia, а також спільній роботі болгарських, грецьких, румунських природоохоронних інституцій та громадської організації Rewilding Ukraine.

До уваги громадськості

ПОВІДОМЛЕННЯ

про намір ТОВ «КОМУНСЕРВІС» коригувати тарифи на централізоване водопостачання та централізоване водовідведення на 2026 рік

Відповідно до ст. 10 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», керуючись Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 05 червня 2018 року №130 «Про затвердження Порядку інформування споживачів про намір зміни цін/тарифів на комунальні послуги з обґрунтуванням такої необхідності», ТОВ «КОМУНСЕРВІС» доводить до відома споживачів інформацію про намір звернутися до Тарісової селищної ради із заявою щодо коригування тарифів на послуги централізованого водопостачання та водовідведення.

У зв’язку із вищевикладеним ТОВ «КОМУНСЕРВІС» має намір здійснити коригування тарифів, з приводу чого, відповідно до чинного законодавства, звернулося до органів місцевого самоврядування для коригування тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення.

Таким чином тарифи в 2026 році складатимуть:

— тариф на послуги з централізованого водопостачання — у розмірі 30,60 грн, у т.ч. ПДВ;

— тариф на послуги з централізованого водовідведення — у розмірі 25,02 грн, у т.ч. ПДВ.

Зауваження і пропозиції приймаються протягом 10 календарних днів з дня публікації цього повідомлення у друкованому засобі масової інформації за адресою: 65037, Одеська область, Овідіопольський район, с. Лиманка, ж/м Совінйон, вул. Одеський бульвар, 3 або на поштову скриньку e-mail: kommunservis@ukr.net до 25 січня 2026 року включно.

Розрахунок планових витрат на послуги водопостачання та водовідведення ТОВ «КОМУНСЕРВІС» на 2026 рік розміщений на офіційному сайті ТОВ «КОМУНСЕРВІС»: <http://sovinyon-kms.com.ua>.

З проектом рішення виконавчого комітету Тарісовської селищної ради щодо встановлення тарифів на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення і розрахунками тарифу на водопостачання та водовідведення можна ознайомитися на інформаційних ресурсах Тарісової селищної ради.

Повідомлення про намір отримати дозвіл на викиди

Повне та скорочене найменування суб’єкта господарювання: ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АЙЛЕНС» (ТОВ «АЙЛЕНС»). Ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ: 42804063. Місцезнаходження суб’єкта господарювання: 04052, м. Київ, вулиця Глибочицька, будинок 17, контактний номер телефону: 0675058285, адреса електронної пошти суб’єкта господарювання: s.zhildkov@brsm-nafta.ua. Місцезнаходження об’єкта/промислового майданчика: 67661, Одеська область, Одеський район, Нерубайська територіальна громада, масив 27, №304.

Мета отримання дозволу на викиди: отримання дозволу на викиди для існуючого об’єкта II групи. Відомості про наявність висновку з оцінки впливу на довкілля: згідно із ст. 3 ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля» підприємство підлягає оцінці впливу на довкілля та отримало позитивний Висновок з ОВД №21/01-10181/1 від 25.03.2025.

Загальний опис об’єкта (опис виробництва та технологічного устаткування): На автозаправному комплексі (АЗК) здійснюється прийом, зберігання і відпуск нафтопродуктів (НП) для автоотранспорту, а саме: бензину, дизельного палива (ДП), скрапленого вуглеводневого газу (СВГ). Планована річна реалізація НП: бензин — 1,21 тис. т/рік; ДП — 1,83 тис. т/рік; СВГ — 0,18 тис. т/рік. Зберігання рідких моторних палив (РМП) здійснюється у підземних резервуарах: бензин — 2 од. ємністю 8 м³ та 7 м³; ДП — 3 од. ємністю 19 м³, 5 м³ та 6 м³; зберігання СВГ у підземному резервуарі — 1 од. ємністю 19,95 м³; наявний аварійний резервуар пролітних НП підземний ємністю 10 м³. Відпуск НП здійснюється через комплексні паливо-роздавальні колонки (РПК) марки Gilbarco — 5 од. В якості резервного джерела електропостачання передбачено дизельний генератор марки FG Wilson P44-1, потужністю 30 кВт. Наявні очисні споруди побутової каналізації (станція біологічного очищення господарсько-

побутового стоку CAS Rainpark).

Відомості щодо видів та обсягів викидів: оксид вуглецю — 0,002 т/рік; оксиди азоту (у перерахунку на діоксид азоту [NO+NO2]) — 0,062 т/рік; сірки діоксид — 0,006 т/рік; речовини у вигляді суспендованих твердих частинок невідрецензованих за складом — 0,0001 т/рік; метан — 0,010 т/рік; вуглецю діоксид — 4,587 т/рік; азоту (1) оксид [N2O] — 0,0002 т/рік; аміак — 0,001 т/рік; сірководень (H2S) — 0,00002 т/рік; неоманові леткі органічні сполуки (НМОС) — 2,913 т/рік, а саме: вуглеводні насичені C12-C19 (розчинник РПК-26511 та ін.) у перерахунку на сумарний органічний вуглець — 0,076 т/рік, бензин (нафтовий, малосірчистий — у перерахунку на вуглець) — 1,695 т/рік, бутан — 0,687 т/рік, пропан — 0,455 т/рік.

Заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва: АЗК не має виробництв (технологічного устаткування), на яких повинні впроваджуватися найкращі доступні технології та методи керування. Перелік заходів щодо скорочення викидів: не передбачається, відсутні перевищення встановлених нормативів гранично допустимих викидів. Дотримання виконання природоохоронних заходів щодо скорочення викидів: не передбачено. Відповідність пропозицій щодо дозволених обсягів викидів законодавству: пропозиції щодо дозволених обсягів викидів відповідають чинному законодавству; для речовин, на які не встановлені нормативи гранично допустимих викидів відповідно до законодавства, встановлюються величини масової витрати.

Адреса Одеської обласної військової адміністрації, до якої можуть надіслатися зауваження та пропозиції громадськості щодо дозволу на викиди: пр. Шевченка, 4, м. Одеса, 65032, тел./факс (0482) 34-29-71, тел. 718-92-47; e-mail: genotdel@od.gov.ua.

Строки подання зауважень та пропозицій: протягом 30 календарних днів з дня публікації повідомлення про намір отримати дозвіл на викиди.

Оголошення

У зв’язку із втратою вважати недійсним свідоцтво про право власності від 08.12.1995 р. №1116 на об’єкт нерухомого майна за адресою: Одеська область, Ізмаїльський район, місто Ізмаїль, вулиця Михайлівська, №25/1, кв. №45 (сорок п’ять) на ім’я Марченко Вероніка Олексіївна.

У зв’язку із втратою вважати недійсними оригінали: свідоцтва про здобуття базової середньої освіти (СК 55482034), додатка до свідоцтва (СЛ №689735), видані 17 червня 2025 року Одеською гімназією №10 Одеської міськради на ім’я Ярошенко Крістіни Анатоліївни.

Державний нотаріус Київської державної нотаріальної контори в місті Одеса Лілігіна Тетяна Миколаївна просить з’явитися до нотаріальної контори спадкоємців Пильнікової Валентини Олексіївни, померлої 14 жовтня 2024 року, у зв’язку з оформленням спадщини.

У зв’язку з втратою вважати недійсним державний акт (ІІ-ОД №019668) на право постійного користування землею (ліською площею 14,71 на території Нагірненської сільської ради), виданий Ковальчі Дмитру Петровичу 21 січня 2000 року на підставі рішення Ренійської районної ради народних депутатів Ренійського району Одеської області №99-XXIII від 16 вересня 1999 року. Акт зареєстрований в Книзі державних актів на право постійного користування землею за №83.

Вважати недійсними втрачені оригінали: свідоцтва (реєстр. №3-30973) про право власності на житло — кв. 43 по вул. Богдана Хмельницького, 38 у м. Одесі; розпорядження органу приватизації №260504, видані 11 листопада 2016 року департаментом міської господарства Одеської міської ради Подольський Тетяні Миколаївни, Тацанчу Вячеславу Євгеновичу, Бондаренко Марії Олександрівні в рівних частках, а також технічний паспорт на вказану квартиру.

Редактор
Іван МЕЛЬНИК.

Газета набрана і зверстана у комп’ютерному центрі редакції, видрукувана в ООКП «Видавництво «Чорномор’я» (м. Одеса, пл. Бориса Дерев’янка, 1).

Зам. №14.
Тираж у січні — 1680.

Чорноморські
НОВИНИ

Наша адреса:
65008, м. Одеса-8,
пл. Бориса Дерев’янка, 1.
Телефон: 050 55-44-206;
вайбер: 068 127-17-55.

Відповідно до рішення Національної ради з питань телебачення і радіомовлення №309 від 08.02.2024 р.
Ідентифікатор медіа — R30-02729

Засновник: Редакція громадсько-політичної газети «Чорноморські новини».

Передплатний індекс — 61119.